

Otevření Japonska

I. Tlak mocností

1 Rusové

2 Britové

3 Reakce v Japonsku

4 Američané

4.1 Kanagawská smlouva

5 Obchodní smlouvy

II. Svržení šógunátu

1 Radikální fáze

2 Konsolidační fáze

Literatura:

- *Reischauer* : kap. 4. „Reakce Japonska vůči Západu..“
- *Cambridge*, sv. 5 : kap. 4 „The Foreign Threat and Opening..“, od s 259
- *Gordon, A Modern History of Japan*: kap.4 „The Overthrow of the Tokugawa“

I. Tlak mocností

pojmy 鎖国政策・海禁

průmyslová revoluce; boj o teritoria (Indie, Čína)

1 Rusové :

- 1792 Laxman do Nemura >
 - jap. vědomí obrany pobřeží (海防), zahraniční doktrína?
- 1804 Rezanov vs „zákony předků“
 - nájezdy Davydov a Chvostov
- 1811-13 Golovnin

2 Britové

- 1808 fregata Phaeton
 - Nagasaki a Macudaira Jasuhide (bugjó)
- 1837 loď Morrison v Uraze
- 1839-42 - Opiová válka, výstraha Z civilizace
 - **system otevřených přístavů**

3 Reakce v Japonsku

- čím víc styků, tím větší zájem, rostoucí spektrum pohnutek
 - proměna vztahu k Číně + *kokutai*
- 1825 „politika neústupnosti“ (Edikt o nesmlouvavém zahánění)
 - Takahaši Kagejasu
- 1825, Aizawa : *Nové teze* (Šinron)
 - strach + studium = doktrína
 - mýty a politika
- Sieboldův incident 1828
- 1839 záťah proti učencům rangaku - *Banša no goku*
- 1842 zmírnění „politiky neústupnosti“
- 1844 poselství nizoz. krále

4 Američané

- 1846 - Oregon (záp. pobřeží), 1848 - získání Kalifornie
- Pacific Mail Steamship Co.
- hlavní motivy: trolejníci; velrybáři; uhelné stanice
- 1846 komodor Biddle
- 1852-54 **Matthew Calbraith Perry** (1794-1858)

1. příjezd 8.7.1853

- razantní postoj + odpověď bakufu
- Fillmoreův dopis
 - zacházení s trolejníky; přístavy; obchod
- 1853 Putiatin do Nagasaki
- Abe Masahiro
- 1854/2 2. příjezd s 8 plavidly

4.1 Kanagawská smlouva

Jap.-americká smlouva o míru a přátelství

日米和親条約 > 31.3.1854 (3.3.和曆)

12 článků:

Šimoda + Hakodate „otevřené přístavy“ :

doplnění zásob amer. plavidlům; volný pohyb

úřední pomoc trosečníkům

konzul (Šimoda)

1stranná doložka nejvyšších výhod > nerovnoprávná sml.

1854/9 v Nagasaki adm. Stirling (VB)

1854/12 v Šimodě adm. Putiatin

reakce : v zásadě obrat k aktivní politice (!!), technologie

relativně příznivé načasování – Krymská válka

5 Obchodní smlouvy

- Tlak amer. konzula T. Harrise od 1856 + tlak západ. obchodníků = 2. kolo smluv
- ródžú Hotta Masatoši – linie císařského souhlasu

1858/6 Jap.-am. smlouva o přátelství a obchodu

日米修好通商条約

- dále Holandsko, Rusko, VB a F (červenec až září)
- exterritorialita, cla, volný obchod, harmonogram pro „otevřené“ přístavy a města, zde cizinecké enklávy, zákaz cestování cizinců do vnitrozemí
- Ii Naosuke (vrchní senior – tairó)

II. Svržení šógunátu

- růst napětí 1858-60 > *tairó* Ii Naosuke
politicky citlivá kombinace : zahraniční smlouvy + „následnická otázka“
10letý Jošitomi z Kii X 20letý Jošinobu (Keiki) z Mita > spor o kritéria
- autokracie bakufu - „Čistka Ansei“ :
 - 1) sjednocení odpůrců bakufu
 - 2) růst váhy dvora
 - 3) nástup nižších samurajů na polit. scénuformování klíčového *Hnutí sonnó džói* 尊皇攘夷
- přehled polit. scény
- problém zahraničního obchodu:
marné snahy o regulaci, monopolizaci ... (do 1864)
vliv na ekonomiku
ceny (inlace...), vývoz Au
podzásobení Eda

1. Radikální fáze 1860-64

domácí vývoj

- 1860/3 incident u brány Sakurada – atentát na Iiho
- konsenzuální hnutí „kóbu gattai“ 公武合体
 - 1862 sňatek princezny Kazunomiji s Iemočim (Jošitomi, 1846-66)
 - (ovšem) Harris a odložení otevření přístavů (na 1868)
- balancování bakufu vůči dvoru i cizincům
- značné posílení „mocných JZ knížat“ vůči bakufu

- důležité (poslední) reformy Bunkjú 1862
- prakticky zrušen *sankin kótai*
- obsazení klíčových úřadů v bakufu JZ knížaty
 - mohla „dávat rady“

- 2 zahraniční komplikace
 - 1 incident u Namamugi 1862/6
 - námořní ozbrojený střet Sacumy s VB 1863/7
 - 2 ostřelování Šimonoseki 1863 (od 25.6.)
 - trestná výprava Z flotily 1864 (vznik kiheitai)
- zlomení radikálního odporu

doznívající vliv hnutí *kóbu gattai*

- 1863/4 Iemoči do Kjóta neúspěch
 - stažení císařova požadavku na vyhnání cizinců
- nabídka mocností:
 - otevřít Hjógo za odpuštění reparací za Šimonoseki !!
 - + císařský souhlas